

Stockholm den 28 mars 2025

R-2025/0404

Till Finansdepartementet

Fi2025/00173

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 14 februari 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Beskattning av viss avkastning från riskkapitalfonder.

Sammanfattning

Advokatsamfundet ställer sig positivt till att det införs förutsebara och enhetliga (strukturneutrala) regler för beskattning av inkomster som härrör från s.k. särskild vinstandel/*carried interest*.

Advokatsamfundet anser, i likhet med vad som framgår av promemorian, att det är angeläget att sådan lagstiftning kommer på plats så snart som möjligt. Detta då dagens rättsläge präglas av betydande osäkerhet kring hur dessa typer av inkomster ska beskattas. Trots att domstolsprocesser angående beskattning av *carried interest* har pågått i över 15 år har Högsta förvaltningsdomstolen, trots upprepade ansökningar om prövningstillstånd från både Skatteverket och enskilda, underlåtit att ge vägledning i frågan. Därtill är kammarrättspraxis (som visserligen är rikhaltig) spretig och flertalet exempel på kammarrättsavgöranden som sinsemellan är direkt motstridiga går att finna.

På senare tid har det även kommit ett mycket stort antal omprövningsbeslut mot skattskyldiga som har mottagit särskild vinstandel. Flera av dessa skattskyldiga har tidigare fått sin beskattning prövad av förvaltningsdomstolarna och sedermera rättat

sig efter domstolarnas bedömning när de upprättat sina deklarationer. Trots detta har Skatteverket börjat riva upp dessa deklarationer och påfört ytterligare skatt och straffrättsliga sanktioner i form av skattetillägg i strid med tidigare domstolspraxis. Den rådande situationen är kort sagt oacceptabel ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

En bärande princip inom skattesystemet är att det ska vara möjligt för enskilda att förutse de skattemässiga konsekvenserna av sitt handlande. Det är uppenbart att skattskyldiga som direkt eller indirekt investerar i tillgångar som ger dem rätt till särskild vinstandel/*carried interest* i praktiken saknar denna möjlighet idag.

Advokatsamfundet tillstyrker att de särskilda reglerna för beskattning av inkomster som härrör från särskild vinstandel infogas i reglerna för beskattning av utdelningar och kapitalvinster på andelar i fåmansföretag i 57 kap. inkomstskattelagen (IL). Denna placering av de föreslagna reglerna framstår som naturlig då särskild vinstandel/*carried interest*, i likhet med t.ex. utdelningar från fåmansföretag, inte låter sig karaktäriseras varken som arbetsinkomst eller renodlad kapitalinkomst. Vidare är beskattning enligt 57 kap. IL redan idag det absolut vanligaste beskattningsutfallet när det kommer till beskattning av särskild vinstandel/*carried interest*.

Enligt Advokatsamfundet framstår den valda lagstiftningstekniken, där ägare av fåmansföretag som har rätt till särskild vinstandel på visst sätt ska anses verksamma i betydande omfattning i företagen givet att vissa närmare villkor är uppfyllda, som väl avvägd.

Advokatsamfundet avstyrker däremot promemorians förslag om att införa särskilda särregler för beskattningen av inkomster härrörande från särskild vinstandel, såsom exempelvis höjda takbelopp för tjänstebeskattning, förlängd s.k. karenstid, att utomstående regeln inte ska tillämpas och att löneunderlag inte får beräknas. Konsekvenserna av att införa parallellt tillämpliga omfångs- och beräkningsregler inom ramen för det befintliga 3:12-systemet framstår som svåröverblickbara och riskerar att ge upphov till fortsatta skatteprocesser och rättslig osäkerhet, vilket står i kontrast till syftet med den aktuella utredningen (att skapa förutsebarhet för beskattningen av dessa inkomster).

I övrigt har Advokatsamfundet endast vissa mindre synpunkter på den föreslagna lagstiftningens principiella utformning.

Synpunkter

Den grundläggande definitionen i 57 kap. 37 § (IL)

Enligt bestämmelsen ska en andelsägare anses verksam i betydande omfattning i ett företag om

- (1) företaget direkt eller indirekt har rätt till del av vinst i eller avseende en fond som avses i 1 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
- (2) rätten till vinst mer än obetydligt överstiger företags andel av utfäst kapital till fonden, och
- (3) företags möjlighet att få sådana inkomster som avses i 2 har samband med andelsägarens eller närståendes anställning, uppdrag eller annat arbete.

Enligt andra stycket i samma paragraf förtydligas att regeln även ska tillämpas när en andelsägare äger andelar och har motsvarande rätt till vinst direkt i en sådan fond som avses i första stycket.

Advokatsamfundet anser, som inledningsvis nämnts, att den valda lagstiftningstekniken framstår som lämplig och välavvägd för att uppnå det avsedda syftet. Genom denna bestämmelse kopplas företagsinnehav som ger rätt till vinster som härrör från särskild vinstandel till de generella reglerna i 57 kap. IL (dvs. helt i linje med utredningens direktiv om att infoga beskattningen av särskild vinstandel i reglerna i 57 kap. IL).

Advokatsamfundet har främst följande synpunkter av materiell betydelse på den föreslagna lagtexten i denna del.

Advokatsamfundet anser att hänvisningen till 1 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (LAIF), gör att fler andelsägare i fåmansföretag kommer att träffas av bestämmelsen än vad som eventuellt är avsikten.

Enligt 1 kap. 2 § LAIF avses med en alternativ investeringsfond ett företag som har bildats för kollektiva investeringar och som tar emot kapital från ett antal investerare för att investera det i enlighet med en fastställd investeringspolicy till förmån för dessa investerare. Till saken hör att denna portalbestämmelse i LAIF träffar ett mycket stort antal företeelser som inte är att anse som alternativa investeringsfonder i egentlig

mening och som inte träffas av regelverket i LAIF. Bestämmelsen i 1 kap. 2 § LAIF är därför föremål för ett antal undantag för företeelser som i och för sig uppfyller definitionen i 1 kap. 2 § LAIF, men som rätteligen inte bör regleras i LAIF.

Ett tydligt exempel på detta är det s.k. holdingbolagsundantaget i 1 kap. 13 § 1 LAIF där definitionen av holdingbolag framgår av 1 kap. 11 § 11 LAIF. Sådana holdingbolag träffas normalt av AIF-definitionen i 1 kap. 2 §, men uppvisar sådana olikheter med en typisk riskkapitalfond att de undantagits från regelverket. Exempel på företeelser som undantas från LAIF genom holdingbolagsundantaget är till exempel vissa investmentföretag och vissa s.k. *family offices*.

Rätt till särskild vinstandel för verksamma andelsägare i företag som omfattas av holdingbolagsundantaget förekommer som huvudregel inte. Däremot är det vanligt att det i dessa företag finns s.k. incitamentsprogram där anställda erbjuds att direkt eller indirekt förvärva andelar i det bolag där de arbetar. Sådana incitamentsprogram är typiskt sett utformade med någon form av hävstångsliknande inslag (optioner på aktier o.dyl.). Detta innebär en högre risk att förlora satsade pengar, men också en högre potentiell ”uppsida”. Avkastningen på dessa andelar kan alltså sägas bli asymmetrisk och potentiellt uppfylla rekvisiten i 57 kap. 37 § 2 IL, trots att det inte rör sig om någon särskild vinstandel.

Varken av regeringens direktiv eller av promemorian framstår det som att avsikten med de nya reglerna är något annat än att reglera just beskattningen av särskild vinstandel. Mot bakgrund av ovan konstaterar Advokatsamfundet att regleringen enligt sin nuvarande utformning tycks träffa betydligt bredare än så och att det är oklart om detta var avsikten. Om inte annat bör det förtydligas hur det förhåller sig med detta under den fortsatta beredningen av lagstiftningsförslaget och om dessa företag inte ska omfattas kan det enkelt förtydligas att endast AIF:er som är eller förutsätts registreras eller inneha tillstånd hos Finansinspektionen enligt LAIF (eller enligt motsvarande regelverk i sitt hemland) ska omfattas av de nya skattereglerna.

Advokatsamfundet noterar även att den föreslagna 57 kap. 37 § 2 IL anger att företagets rätt till vinst ska överstiga ”företagets andel av utfäst kapital till fonden”. Eftersom den föreslagna regleringen avser både direkt och indirekt rätt till särskild vinstandel är det inte säkert att ”företaget” har utfäst kapital till fonden, utan det kan ofta vara ett bolag som helt eller delvis ägs av företaget som har gjort kapitalutfästelsen. Det bör därför

övervägas om det i lagtexten ska förtydligas att företagets rätt till vinst ska överstiga ”företagets direkta eller indirekta andel av utfäst kapital till fonden”.

Höjning av takbelopp för utdelningar och kapitalvinster

Utredaren föreslår en höjning av takbeloppet för utdelningar och kapitalvinster upp till 150 inkomstbasbelopp årligen för andelsägare som träffas av 57 kap. 37 § IL. Enligt utredaren gäller förslaget bara i den utsträckning ytterligare finansiering krävs.

Advokatsamfundet, som inte har någon uppfattning kring storleken på takbeloppen i 57 kap. IL som sådana, avstyrker dock promemorians förslag i denna del av följande skäl.

Inledningsvis noterar Advokatsamfundet att den översyn av 3:12-regelverket som syftar till att förenkla det existerande 3:12-regelverket och som pågår parallellt med beredningen av detta förslag (SOU 2024:36), föreslår en skattelindring jämfört med nuvarande regler med avseende på just takbeloppen i 57 kap. IL. Enligt de föreslagna reglerna ska bl.a. takbeloppet för tjänstebeskattning av utdelningar och kapitalvinster uppgå till maximalt 90 inkomstbasbelopp beräknat över tre beskattningsår. Denna promemorias förslag innebär inte bara en höjning med 60 inkomstbasbelopp, jämfört med vad som föreslås i SOU 2024:36, utan också att detta belopp ”nollställs” inför varje beskattningsår. Sett över tre beskattningsår kan alltså upp till 450 inkomstbasbelopp beskattas i inkomstlaget tjänst för personer som träffas av den föreslagna bestämmelsen i 57 kap. 37 § IL, jämfört med 90 inkomstbasbelopp för andelsägare som endast träffas av de ”vanliga” reglerna i 57 kap. IL, om förslaget i SOU 2024:36 utmynnar i lagstiftning.

Advokatsamfundet ifrågasätter det lämpliga i att införa parallella takbeloppsregler i 57 kap. IL, eftersom detta kommer att komplicera tillämpningen av detta kapitel, något som står i strid med andra lagstiftningsinitiativ om att förenkla 57 kap. IL. Två parallella regelsystem kommer att ge upphov till regelkollisioner och rättslig osäkerhet, vilket i förlängningen riskerar att ge upphov till icke avsedda skatteutfall och skatteprocesser som hade kunnat undvikas. Att skillnaden i beskattning, beroende på vilket regelsystem subjektet faller inom, är så betydande riskerar enligt Advokatsamfundet att ytterligare öka risken för skatteprocesser som är kostsamma för såväl enskilda som för det allmänna.

Särskilda karensregler

För andelar som är kvalificerade enligt 57 kap. 37 § IL föreslås dels att den s.k. karensperioden ska anses starta vid en annan tidpunkt än vad som gäller enligt de befintliga reglerna i 57 kap. IL, dels förlängas till tio år i stället för fem år.

Enligt de vanliga karensreglerna startar karensperioden när andelsägaren upphör att vara verksam i fåmansföretaget. Enligt promemorians lagförslag ska karensperioden anses starta först när andelsägarens rätt till särskild vinstandel upphör. I praktiken kommer detta i många fall leda till en karensperiod som vida överstiger tio år från när andelsägaren upphör att vara verksam. Det torde inte vara ovanligt att karensperioden enligt de föreslagna reglerna kan uppgå till närmare 20 år, eftersom livslängden på riskkapitalfonder ofta överstiger 10 år (där huvuddelen av den särskilda vinstandelen genereras i slutskedet av fondens livstid) och andelsägare regelmässigt får behålla delar av eller hela sin rätt till särskild vinstandel även efter avslutad anställning. Detta ska även jämföras med att utredningen Förenkla och förbättra (SOU 2024:36) föreslår att karensperioden ska förkortas till fyra år för övriga fåmansföretag.

Advokatsamfundet ifrågasätter lämpligheten i att ha två parallellt tillämpliga karensregler i 57 kap. IL. Advokatsamfundet ser framför sig att dessa parallella karensregler kommer att vålla stora tolknings- och tillämpningsproblem, framförallt avseende hur de olika karensreglerna förhåller sig till bestämmelserna om samma eller likartad verksamhet. Denna fråga synes inte ha analyserats särskilt i promemorian. Lagstiftningsförslaget brister i förutsebarhet i denna del, i så måtto att det inte framgår klart vilka karensregler som ska tillämpas om medel från ett företag som är kvalificerat enligt 57 kap. 37 § IL, t.ex. används för att finansiera företag som omfattas av de vanliga reglerna i 57 kap. IL.

Advokatsamfundet konstaterar även att parallella karensregler riskerar att ge upphov till inlåsnings effekter som hämmar en effektiv kapitalallokering inom näringslivet. Skattskyldiga som har rätt till särskild vinstandel via ett företag kommer att vara ovilliga att använda medel från dessa företag för att finansiera andra entreprenöriella verksamheter. Detta eftersom de särskilt betungande karensreglerna m.m. riskerar att smitta de andra verksamheterna och leda till högre beskattning enligt ovan. De föreslagna dubbla karensreglerna riskerar alltså att verka handlingsdirigerande på så

sätt att kommersiellt motiverade finansieringslösningar underläts därför att de riskerar att leda till stora skattemässiga nackdelar.

Enligt Advokatsamfundet bör det i den fortsatta beredningen av lagförslaget övervägas om de upplevda fördelarna med att ha två parallella karensregler i 57 kap. IL överväger nackdelarna i form av tolknings- och tillämpningsproblem samt ej önskvärda effekter på företags finansiering, som detta kan komma att medföra.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander